

Briselē, 2023. gada decembrī

Vienotā kontaktpunkta darbības pamatnostādnes un ar ES tirdzniecības nolīgumu un režīmu izpildi saistīto sūdzību izskatīšanas mehānisms

Šajās darbības pamatnostādnēs ir paskaidrots, kā darbojas Eiropas Komisijas Starptautiskās tirdzniecības departamenta vienotais kontaktpunkts sūdzībām par tirdzniecības šķēršļiem vai neatbilstību ilgtspējas saistībām trešās valstīs un kā tas sniedz norādījumus par to, kā iesniegt minētās sūdzības.

1. Kas ir vienotais kontaktpunkts?

Vienotais kontaktpunkts ir centralizēts kontaktpunkts visām ES ieinteresētajām personām, kuras vēlas iesniegt sūdzību par tirgus piekļuves jautājumiem vai par to, kā citas valstis nenodrošina atbilstību saistībām¹, ko tās uzņēmušās saskaņā ar ES tirdzniecības nolīgumu noteikumiem par tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību (TIA) vai ar ES vispārējo preferenču sistēmu (VPS)². Vienotais kontaktpunkts ir sūdzību sistēmas koordinators, kas nodrošina racionalizētu iekšējo procesu, lai novērstu tirgus piekļuves problēmas un neatbilstības TIA/VPS saistībām. Saziņā ar sūdzību iesniedzējiem vienotais kontaktpunkts ievēro labas administratīvās prakses kodeksu³.

Šo pamatnostādņu mērķis ir palīdzēt ieinteresētajām personām izprast vienotā kontaktpunkta sūdzību izskatīšanas sistēmas darbību. Šo pamatnostādņu pielikumā ir divas praktiskas rokasgrāmatas par to, kā aizpildīt sūdzību veidlapas, kas pieejamas Komisijas portālā [Access2Markets](#).

Vienotais kontaktpunkts neizskata ar tirdzniecības aizsardzību saistītas sūdzības (antidempings, antisubsidēšana vai aizsardzības pasākumi). Par šādiem jautājumiem lūdzam vērsties birojā, kurš izskata ar tirdzniecības aizsardzību saistītas sūdzības⁴.

2. Kas var iesniegt sūdzību?

Sūdzību izskatīšanas sistēmā vienotajam kontaktpunktam sūdzību var iesniegt:

i. sūdzības par piekļuvi tirgum:

¹ Vienoto kontaktpunktu var izmantot, lai reģistrētu sūdzības, kas saistītas ar jomām, uz kurām attiecas ES tirdzniecības nolīgumi. Attiecīgi tas nav paredzēts jomām, uz kurām attiecas citi ES nolīgumi, piemēram, aviācijai, zivsaimniecībai, sociālā nodrošinājuma koordinācijai u. c.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 978/2012 (2012. gada 25. oktobris) par vispārējo tarifa preferenču sistēmas piemērošanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 732/2008 (OV L 303, 31.10.2012, 1.-82. lpp.).

³ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/20131125-code-good-administrative-behaviour-en_1.pdf

⁴ Lai uzzinātu vairāk, apmeklējiet vietni <https://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/trade-defence/>.

- a. ES dalībvalstis;
 - b. subjekti, kuru juridiskā adrese, centrālā administrācija vai galvenā darbības vieta atrodas Savienībā;
 - c. ES uzņēmumu nozaru asociācijas;
 - d. ES darba devēju asociācijas;
 - e. arodbiedrības vai arodbiedrību asociācijas, kas izveidotas saskaņā ar jebkuras ES dalībvalsts tiesību aktiem;
- ii. sūdzības par TIA vai VPS:
- a. ES dalībvalstis;
 - b. subjekti, kuru juridiskā adrese, centrālā administrācija vai galvenā darbības vieta atrodas Savienībā;
 - c. ES uzņēmumu nozaru asociācijas;
 - d. ES darba devēju asociācijas;
 - e. arodbiedrības vai arodbiedrību asociācijas, kas izveidotas saskaņā ar jebkuras ES dalībvalsts tiesību aktiem;
 - f. ES vietējās konsultantu grupas (VKG), kas izveidotas saskaņā ar ES tirdzniecības nolīgumiem (ar TIA saistītām sūdzībām);
 - g. NVO, kas izveidotas saskaņā ar jebkuras ES dalībvalsts tiesību aktiem;
 - h. ES dalībvalsts pilsoņi vai pastāvīgie iedzīvotāji.

Sūdzību var iesniegt vai nu viens sūdzības iesniedzējs no jebkuras no uzskaitītajām kategorijām, vai vairāki sūdzības iesniedzēji (no vienas vai dažādām kategorijām) kopā kā grupa. Sūdzības iesniedzējiem būtu skaidri jānorāda, vai viņi rīkojas tikai savā vārdā vai arī pārstāv citas intereses, piemēram, līdzīgus subjektus vai organizācijas, kas atrodas partnervalstī. Ja sūdzības iesniedzējs pārstāv citas intereses, tam ir pilnībā jāatklāj attiecīgo subjektu identitāte. Šī informācija paliks konfidenciāla, kā norādīts 6. iedaļā.

3. Sūdzību veidlapās prasītās informācijas apjoms

Lai palīdzētu vienotajam kontaktpunktam novērtēt, cik pamatota un nozīmīga ir iespējamā lieta, un pieņemt lēmumu par turpmāko rīcību, sūdzību veidlapas gan attiecībā uz piekļuvi tirgum, gan TIA/VPS aptver plašu informācijas klāstu. Šajās darbības pamatnostādnēs ir izskaidrota minētās informācijas atbilstība un tas, kas tiek prasīts.

Visas sūdzības veidlapā prasītās informācijas iesniegšana nav priekšnoteikums, lai vienotais kontaktpunkts pieņemtu sūdzību. Tomēr, jo pilnīgāka sūdzība, jo vieglāk vienotajam kontaktpunktam būs veikt novērtējumu un sadarboties ar tirdzniecības partneriem.

Tādas informācijas gadījumā, kas var nebūt publiski vai viegli pieejama, no sūdzības iesniedzēja netiek gaidīts, ka tas sniegs precīzus datus. Tā vietā pietiek atbildēt uz jautājumiem, cik precīzi iespējams, sniedzot labākās aplēses un izskaidrojot šo aplēšu pamatojumu.

Vienotais kontaktpunkts ir gatavs palīdzēt iespējamajiem sūdzību iesniedzējiem, jo īpaši MVU un mazākām ieinteresētajām personām, pirms sūdzības iesniegšanas. Arī apspriest novērtēšanai nepieciešamo informāciju. Nākamajā iedaļā sniegta informācija par to, kā sazināties ar vienoto kontaktpunktu šajā posmā pirms paziņošanas.

4. Saziņa pirms paziņošanas

Vienotais kontaktpunkts izprot, ka labi pamatotas sūdzības sagatavošana var būt sarežģīta, jo īpaši MVU un mazākām ieinteresētajām personām. Lai atvieglotu šo uzdevumu, vienotais kontaktpunkts mudina ieinteresētās personas sazināties posmā pirms paziņošanas,

lai sagatavotos sūdzības oficiālai iesniegšanai. Vienotais kontaktpunkts arī var pārvirzīt ieinteresētās personas vērsties pie citiem instrumentiem, ja tie ir piemērotāki viņu problēmu risināšanai. Neobligātā saziņa pirms paziņošanas var būt ļoti noderīga gan sūdzības iesniedzējam, gan vienotajam kontaktpunktam. Jo īpaši, process pirms paziņošanas cita starpā var palīdzēt noteikt, kāda konkrēta informācija ir vajadzīga, lai sūdzības iesniedzējs varētu mērķtiecīgāk īstenot savus centienus.

Pirms sūdzības iesniegšanas sūdzības iesniedzējs var sazināties ar vienoto kontaktpunktu, rakstot uz šādu e-pasta adresi: TRADE-SINGLE-ENTRY-POINT@ec.europa.eu. Saņemot pieprasījumu sazināties pirms paziņošanas, vienotais kontaktpunkts noskaidros, kurā kontaktpunktā tiks izskatīts attiecīgais jautājums, un informēs par to sūdzības iesniedzēju.

Saziņa pirms paziņošanas sniedz vienotajam kontaktpunktam un ieinteresētajām personām iespēju pirms sūdzības paziņošanas apspriest tādus jautājumus kā sūdzības juridiskais pamats, iespējamā šķēršļa vai pārkāpuma sistēmiskā vai ekonomiskā ietekme un iesniedzamās informācijas apjoms. Saziņa pirms paziņošanas arī palīdzēs vienotajam kontaktpunktam sagatavoties sūdzības izskatīšanai, agrīnā posmā apzinot galvenos jautājumus.

5. Sūdzību veidlapas

Vienotajam kontaktpunktam ir divas tiešsaistes sūdzību veidlapas: viena par tirgus piekļuves šķēršļiem un otra par neatbilstību TIA/VPS saistībām. Abas sūdzību veidlapas jāaizpilda tiešsaistē⁵. Sūdzību veidlapas ir pamats, uz kura vienotais kontaktpunkts novērtē, vai pastāv tirdzniecības šķēršļi, vai ir pārkāptas TIA/VPS saistības, vai — ES un Apvienotās Karalistes Tirdzniecības un sadarbības nolīguma gadījumā — novērtē informāciju, kas attiecas uz līdzsvara atjaunošanas pasākumu piemērošanu saskaņā ar minēto nolīgumu⁶.

Šīm darbības pamatnostādņēm ir pievienotas divas praktiskas rokasgrāmatas par to, kā aizpildīt sūdzību veidlapas, ievērojot tiešsaistē pieejamo sūdzību veidlapu struktūru.

6. Konfidencialitāte

Vienotais kontaktpunkts visu saņemto informāciju uzskatīs par konfidenciālu un nepublicē sūdzības saņemšanas faktu, tās saturu un sūdzības iesniedzēja identitāti, ja vien sūdzības iesniedzējs pats šo informāciju nav publicējis. Lai koordinētu ES un dalībvalstu izpildes darbības, ES dalībvalstu iestādēm tiks sniegta daļa anonimizētas informācijas.

Ja sūdzība attiecas uz tirgus piekļuves šķēršli un ja vienotais kontaktpunkts secina, ka

⁵ [Access2Markets kontaktinformācija \(europa.eu\)](#)

⁶ Sūdzību veidlapas būtu jāizmanto arī, lai reģistrētu sūdzības par saistībām attiecībā uz vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem, kas iekļautas ES un Apvienotās Karalistes Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā. Veidlapa, kas saistīta ar tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību, būtu jāizmanto sūdzībām, kas saistītas ar darba un sociālajiem standartiem; vidi un klimatu; un citiem instrumentiem tirdzniecībai un ilgtspējīgai attīstībai. Uz šīm jomām attiecas XI sadaļa “Vienlīdzīgi apstākļi atvērta un godīgai konkurencei un ilgtspējīgai attīstībai” pirmā tematā “ES un Apvienotās Karalistes Tirdzniecības un sadarbības nolīgums”. Veidlapa, kas saistīta ar piekļuvi tirgum, būtu jāizmanto attiecībā uz citām jomām, uz kurām attiecas šī sadaļa, tostarp informācija, kas attiecas uz līdzsvara atjaunošanas pasākuma piemērošanu, konkurences politiku, subsīdiju kontroli; valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un izraudzītiem monopoliem; un nodokļiem. Iepriekš minētajās sūdzībās par darba un sociālajiem standartiem, vidi un klimatu vai subsīdiju kontroli var iekļaut arī informāciju, kas attiecas uz 411. panta [“Līdzsvara atjaunošana”] piemērošanu.

sūdzībā izvirzīto problēmu patiešām var uzskatīt par šķērslī tirdzniecībai, tas publicēs informāciju par šo šķērslī Komisijas [Access2Markets platformā](#). Informācijā tiks iekļauti būtiskākie fakti saistībā ar izvirzīto problēmu (piemēram, paziņotais datums, nozare, valsts, apraksts un ietekmētie HS kodi), bet tajā netiks minēts, kā tika identificēts šķērslis, kā arī nebūs iekļauti elementi attiecībā uz šķēršļa ekonomisko ietekmi. Minētā informācija tiks regulāri atjaunināta.

Ja sūdzība attiecas uz TIA vai VPS un ja vienotais kontaktpunkts secina, ka izvirzītā problēma var būt tirdzniecības nolīgumā paredzēta TIA pienākuma pārkāpums vai VPS regulas pārkāpums, kā rezultātā varētu tikt atceltas VPS preferences (VPS regulas 15. vai 19. pants), tas informāciju par šo pārkāpumu publicēs Komisijas TIA tīmekļa vietnē datu lapā. Informācijā tiks iekļauti būtiskākie fakti saistībā ar attiecīgo problēmu, taču netiks pieminēts, kā pārkāpums tika konstatēts. Minētā informācija tiks regulāri atjaunināta.

Gadījumos, kad nepieciešams augstāks konfidencialitātes līmenis (piemēram, represiju riska gadījumā), vienotais kontaktpunkts aicina sūdzības iesniedzējus sniegt informāciju par jebkādiem šādiem apstākļiem vai riskiem, ko tie paredz.

7. Turpmāki pasākumi saistībā ar sūdzībām

Saņemot sūdzību, vienotais kontaktpunkts sasauca specializētu darba grupu. Šajā grupā ir vienotā kontaktpunkta locekļi un eksperti ar ģeogrāfisku un nozaru pieredzi. Darba grupas uzdevums ir veikt sūdzības sākotnējo novērtējumu. Šajā novērtējumā galveno uzmanību pievērš diviem galvenajiem aspektiem: iesniegtās informācijas pilnīgumam un sniegto pierādījumu pamatotībai.

Šajā posmā sūdzības iesniedzējs saņems apstiprinājumu par sūdzības saņemšanu kopā ar individuālu sūdzības numuru. Sūdzības iesniedzējs tiks informēts par darba grupas izveidi, un viņam tiks nodrošināts kontaktpunkts viņa gadījuma izskatīšanai.

Sūdzības novērtēšana

Veicot sūdzības sākotnējo analīzi, darba grupa atkarībā no lietas specifikas sazinās ar sūdzības iesniedzēju un pieprasa papildu informāciju. Darba grupa var arī ierosināt apspiešanos ar sūdzības iesniedzēju, lai gūtu skaidrāku izpratni par attiecīgajām problēmām.

Tiklīdz darba grupa ir savākusi pietiekamu informācijas apjomu, tā pabeidz attiecīgās problēmas sākotnējo novērtējumu. Tas nozīmē, ka ir jānosaka, vai šī problēma rada tirdzniecības šķēršļus vai neatbilstības TIA/VPS saistībām, un jānosaka piemērotākie veidi, kā to novērst. Sūdzības iesniedzējs tiks informēts par šā sākotnējā novērtējuma rezultātiem un tiks iepazīstināts ar jauno kontaktpunktu pirms turpmāku pasākumu darbību veikšanas.

Problēmu risināšana, sūdzības iesniedzēja informēšana un prioritāšu pārvaldība

Lai gan sūdzības iesniedzējs tiks informēts par sūdzības virzību un tās novērtējumu, ir svarīgi paturēt prātā, ka bieži vien ir grūti iepriekš sniegt norādes par to, cik ātri problēmas var risināt vai atrisināt.

Katrā konkrētā gadījumā Komisijas atbilde var atšķirties — no diplomātiskiem līdzekļiem līdz starptautiskai uzraudzībai/pārraudzībai, oficiālai strīdu izšķiršanai (PTO vai divpusēji) vai vienpusējiem pasākumiem. Šo iemeslu dēļ šajās pamatnostādnēs nav iespējams sniegt informāciju par precīziem šādu darbību procesuālajiem posmiem, jo tie katrā atsevišķā gadījumā var atšķirties atkarībā no izvēlētajām rīcībām. Ja atsevišķos gadījumos (piemēram,

oficiālās strīdu izšķiršanas lietās) ir pieejama procesuāla informācija, vienotais kontaktpunkts to kopīgos ar attiecīgajām ieinteresētajām personām.

Lai gan Komisija centīsies novērst un likvidēt visus tirdzniecības šķēršļus un problēmas saistībā ar atbilstību TIA/VPS saistībām, kādā brīdī tai būs arī jānosaka prioritātes, lai gūtu ātrus rezultātus un nodrošinātu resursu izmantošanu visefektīvākajā veidā. Šīs prioritātes balstīsies uz trim kritērijiem: 1) iespējamība atrisināt problēmu, 2) juridiskais pamats un 3) tirgus piekļuves šķēršļu ekonomiskā/sistēmiskā ietekme vai TIA/VPS pienākumu pārkāpuma nopietnība. Šīs prioritātes ir dinamiskas un tiek regulāri pārskatītas. Šī elastība ļaus Komisijai izmantot resursus būtiskākajām lietām, kurām ir lielākas izredzes tikt atrisinātām ar labvēlīgu iznākumu, un ātri un efektīvi reaģēt uz apstākļu izmaiņām.

Sūdzības nav vienīgais veids, kā Komisija veic īstenošanu.

Komisija pastāvīgi uzrauga, kā trešās valstis pilda saistības, gan lai novērstu tirdzniecības šķēršļu rašanos, gan lai nodrošinātu atbilstību TIA/VPS saistībām. To darot, Komisija paļaujas uz savu ES delegāciju tīklu un saziņu ar ES iestādēm un dalībvalstīm. Visi šādā veidā konstatētie šķēršļi vai bažas tiks ievadīti arī sistēmā, kas izveidota vienotā kontaktpunkta ietvaros, lai nodrošinātu, ka tie tiek pienācīgi ņemti vērā.

1. pielikums. Praktiski norādījumi par to, kā aizpildīt [sūdzības veidlapu par piekluvi tirgum](#)

1. Sūdzības iesniedzēja identitāte un kontaktinformācija

Šajā iedaļā ir apkopota informācija par sūdzības iesniedzēju un informācija par to, kā vienotais kontaktpunkts var ar viņu sazināties.

Papildus dažiem personas datiem (piemēram, vārds, uzvārds, e-pasta adrese, tālruņa numurs un korespondences adrese) sūdzības iesniedzējam attiecīgā gadījumā būtu skaidri jānorāda konkrētā organizācija vai valsts iestāde, ko viņš pārstāv (piemēram, uzņēmuma nosaukums vai konkrēta ES dalībvalsts ministrija vai vēstniecība).

Sūdzības iesniedzējs tiek arī aicināts norādīt, vai viņš/viņa pārstāv vai ir: ES dalībvalsts; eksportētājs / importētājs / ieguldītājs ES; ES vai valsts tirdzniecības asociācija ES; vai cits.

Visbeidzot, sūdzības iesniedzējam jānorāda arī ES dalībvalsts(-is), kurā(-ās) viņš/viņa/organizācija darbojas (piemēram, ES valstis, kurās uzņēmums darbojas, vai ES valstis, kurās atrodas uzņēmumi, kas ietilpst ES tirdzniecības asociācijā).

2. Informācija par tirdzniecības šķērslī

Šajā iedaļā sūdzības iesniedzējs var aprakstīt šķērslī, ar ko viņš/viņa ir saskāries(-usies) vai paredz saskarties, tam stājoties spēkā. Šī informācija palīdzēs vienotajam kontaktpunktam (un dalībvalstu iestādēm) noskaidrot, vai tā ir zināma problēma, un labāk izprast izvirzīto problēmu būtību.

Sūdzības iesniedzējs tiek aicināts norādīt valsti, kas uzliek šķērslī, izskaidrot problēmu, ar kuru viņš/viņa saskaras, un to, kā tā ietekmē viņa/viņas darījumdarbību.

Ciktāl iespējams, sūdzības iesniedzējs tiek aicināts sniegt informāciju par pasākumu, kas izraisījis problēmu: atsauce uz tiesību aktu, tiesību akta teksts un spēkā stāšanās datums. Ja šķērslis izriet no administratīvās prakses, var norādīt arī šo informāciju.

Ja sūdzība attiecas uz tiesību aktiem vai noteikumiem, kas vēl nav spēkā, bet tiek apspriesti vai atrodas pieņemšanas procesā, sūdzības iesniedzējs tiek arī aicināts dalīties ar šo informāciju, lai vienotais kontaktpunkts varētu mēģināt novērst turpmākus tirdzniecības šķēršļus.

Visbeidzot, šajā sūdzības veidlapas iedaļā sūdzības iesniedzējs tiek aicināts kategorizēt iespējamo tirdzniecības šķērslī un nozari, ko tas ietekmē, pamatojoties uz iepriekš noteiktu sarakstu, kā arī produktus vai pakalpojumus, kurus skāris šķērslis, tostarp preču muitas kodus vai *EBOPS* pakalpojumu gadījumā. Aprakstam jābūt pēc iespējas precīzam, nevis vienkārši norādītai atsaucei uz plašām produktu vai pakalpojumu kategorijām (ja vien iespējams šķērslis neietekmē visu kategoriju). Ja iespējams, sūdzības iesniedzējam, identificējot attiecīgos produktus, būtu jāatsaucas uz detalizētākiem HS kodiem — ar vismaz četriem cipariem.

Lai atvieglotu atlasī, *kategorijas* un *nozares* laukos sūdzības iesniedzējam ir pieejamas nolaižamās izvēlnes. Ja nav skaidrības par piemērotāko izvēli, mēs mudinām sūdzības iesniedzēju konsultēties ar vienoto kontaktpunktu (norādījumus par šo jautājumu skatīt darbības pamatnostādņu sadaļā “Saziņa pirms paziņošanas”).

3. Ekonomiskā/sistēmiskā ietekme

Šajā iedaļā sniegtā informācija palīdzēs vienotajam kontaktpunktam novērtēt šķēršļa ekonomisko un juridisko ietekmi uz sūdzības iesniedzēja darījumdarbību vai darbību, kā arī gūt priekšstatu par to, vai tas ietekmē citus tās pašas nozares uzņēmumus vai patērētājus, kas paļaujas uz minēto uzņēmumu ieguldījumu vai pakalpojumiem. Tas mums arī palīdzēs noskaidrot, vai pastāv īpaša ietekme uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Vienotais kontaktpunkts atzīst, ka sūdzības iesniedzējam var nebūt pilnīgas informācijas, lai atbildētu uz visiem šiem jautājumiem.

Jo īpaši sūdzības iesniedzējam tiek lūgts paskaidrot šķēršļa ekonomisko ietekmi, piemēram, ietekmi uz eksportu, zaudējumiem, ražošanu, pārdošanu vai papildu izmaksām, kas saistītas ar šķēršļa prasību ievērošanu.

Sūdzības iesniedzējs tiek arī aicināts dalīties ar informāciju, kas varētu būt noderīga šķēršļa analizē, jo īpaši par to, vai ir skartas citas ieinteresētās personas, piemēram, citi ES uzņēmumi tajā pašā vai dažādās nozarēs vai MVU. Jautājums par vietējiem ražotājiem vai piegādātājiem valstī, kurā pastāv tirdzniecības šķērslis, ir paredzēts, lai saprastu, vai ES uzņēmumi tiek diskriminēti attiecībā pret vietējiem uzņēmumiem. Sūdzības iesniedzējam uz šiem jautājumiem jāatbild ar "jā", "nē" vai "nezinu".

Visbeidzot, sūdzības iesniedzējam ir iespēja paust savu viedokli par to, vai attiecīgais pasākums pārkāpj kādas trešās valsts juridiskās saistības, piemēram, PTO vai brīvās tirdzniecības nolīguma noteikumus, tostarp tādus principus kā pārredzamība, nediskriminācija un proporcionalitāte.

4. Darbības

Sūdzības veidlapā sūdzības iesniedzējs tiek aicināts iesniegt informāciju par to, vai tam ir zināms, vai kāda(-as) ES dalībvalsts(-is)/uzņēmums (tostarp pats sūdzības iesniedzējs)/nozares asociācija/cita struktūra ir lūgusi tiesisko aizsardzību no pasākuma tās valsts iestādēs (tostarp valsts tiesās), kura piemēro pasākumu.

Tāpat sūdzības veidlapā ir iekļauts jautājums, vai sūdzības iesniedzējs ir informēts par rīcību, ko veic kāda iestāde / uzņēmums / nozares asociācija / cita struktūra kādā valstī ārpus ES, tostarp vietējie uzņēmumi valstī, kas noteikusi šķērslis.

Šī informācija ir svarīga vienotajam kontaktpunktam, jo tā sniegs papildu elementus, lai izlemtu, kā efektīvāk vērsties pret trešo valsti.

Lai gan iepriekšēja vai plānota rīcība nav obligāta, lai iesniegtu sūdzību vienotajam kontaktpunktam, svarīga ir visa informācija par šādu rīcību un iespējamiem rezultātiem. Šī informācija faktiski ļaus vienotajam kontaktpunktam saprast, kā labāk vērsties pret trešo valsti, un parādīt, ka tas izprotu šīs problēmas attīstību.

2. pielikums. Praktiski norādījumi par to, kā aizpildīt [sūdzības veidlapu attiecībā uz TIA/VPS](#)

1. Sūdzības iesniedzēja identitāte

Sūdzības iesniedzējs skaidri norāda, vai viņš/ viņa ir fiziska persona, ES dalībvalsts vai ES struktūra (piemēram, uzņēmumi, tirdzniecības asociācijas vai darba ņēmēju/darba devēju asociācijas), un sniedz attiecīgo kontaktinformāciju.

Ja sūdzības iesniedzējs ir ES uzņēmums, arodbiedrība vai nozares asociācija, vai nevalstiska asociācija (neatkarīgi no tā, vai tā ir valsts vai ES asociācija), ES VKG vai jebkura cita veida ES struktūra (sk. b)–g) kategoriju Vienotā kontaktpunkta darbības pamatnostādņu 2. punkta ii) apakšpunktā), tam jāizvēlas atbilde “*subjekts*”. Ja sūdzības iesniedzējs ir ES dalībvalsts (a) kategorija), tam jāizvēlas atbilde “*ES dalībvalsts*”. Ja sūdzības iesniedzējs ir fiziska persona, kas rīkojas savā vārdā vai cita ES pilsoņa(-u) vārdā, viņš/ viņa izvēlas atbildi “*fiziska persona, kas ir Eiropas Savienības (ES) dalībvalsts pilsonis vai pastāvīgais iedzīvotājs*”.

Vienotais kontaktpunkts apzinās, ka ES NVO bieži sadarbojas ar NVO/fiziskām personām trešās valstīs. Šādā gadījumā vienotais kontaktpunkts lūdz sūdzības iesniedzēju(-us) atklāt jebkādu šādu sadarbību un sniegt attiecīgu informāciju par tām. Šāda informācija tiks uzskatīta par konfidenciālu saskaņā ar Vienotā kontaktpunkta darbības pamatnostādņu 6. iedaļu.

2. TIA/VPS pārkāpuma faktu apraksts

Šajā sūdzības veidlapas iedaļā ir sniegta informācija par iespējamiem TIA vai VPS saistību pārkāpumiem un juridisko pamatu. Tas palīdzēs vienotajam kontaktpunktam veikt sākotnējo analīzi, ļaujot labāk apzināt problēmu un iespējamos starptautisko nolīgumu pārkāpumus.

Vienotais kontaktpunkts vienādi izskatīs sūdzības par tiesību aktu un administratīvās prakses pārkāpumiem. Tomēr, aizpildot šo iedaļu, ir svarīgi paturēt prātā, ka tieši ar praksi, nevis ar tiesību aktiem saistītos pārkāpumus var būt grūtāk novērst, jo tos var būt grūtāk pierādīt.

Šajā saistībā vienotais kontaktpunkts norāda, ka TIA/VPS pārkāpumus parasti var izraisīt:

- starptautisko konvenciju saistību nepildīšana vai starptautisko konvenciju netransponēšana/neratifikācija,
- tādu valsts tiesību aktu pieņemšana, kas pārkāpj starptautiskajās konvencijās ietvertos principus, vai
- spēkā esošo iekšzemes pasākumu nepietiekama īstenošana. Sūdzības iesniedzējam būtu jāizklāsta fakti, kas pamato sūdzību, jo īpaši ņemot vērā minēto.

Šīs sūdzības veidlapas iedaļas pirmajā jautājumā sūdzības iesniedzējs tiek aicināts norādīt sūdzības juridisko pamatu. Tas nozīmē, ka sūdzības iesniedzējam būtu jānorāda BTN noteikums(-i) (ar TIA saistītām sūdzībām) vai VPS regulas noteikums(-i) (ar VPS saistītām sūdzībām), ko trešā valsts, iespējams, ir pārkāpusi.

Turpmākajos šīs iedaļas jautājumos sūdzības iesniedzējs tiek aicināts norādīt trešās valsts tiesību normu(-as) vai praksi, kas pārkāpj pirmajā jautājumā norādīto(-os) noteikumu(-us). Sūdzības iesniedzējam būtu arī jāpaskaidro, kā šie tiesību akti vai prakse tos pārkāpj.

Šajā ziņā TIA/VPS sūdzības veidlapā ir nodalīts tiesību akta pārkāpums un prakses pārkāpums, atzīstot, ka otrais var būt tikpat smags kā pirmais.

TIA/VPS sūdzības veidlapā sūdzības iesniedzējs ir arī aicināts sniegt aprakstu par šiem tiesību aktiem vai praksi un to, kā tas rada pārkāpumu. Atbildot uz šo jautājumu, sūdzības iesniedzējam būtu vai nu jāiesniedz tiesību akta teksts, vai, ja iespējama, pārkāpums ir saistīts ar administratīvo praksi, jāpaskaidro, kā tas notiek, un jāsniedz elementi, kas liecina, ka trešā valsts īsteno minēto praksi sistēmiski un ka tas nav tikai atsevišķs notikums.

Vienotais kontaktpunkts vēlas vērst sūdzības iesniedzēja uzmanību uz to, ka TIA vai VPS saistību pārkāpumiem jābūt sistemātiskiem trešā valstī. Tas nozīmē, ka pārkāpumam ir jābūt nevis atsevišķam neatbilstības gadījumam, bet gan trešā valstī plaši izplatītai praksei, ko kompetentās iestādes pienācīgi nenovērš. Šajā ziņā praksi var identificēt kā sistēmisku tiesību aktu nepareizu piemērošanu, kā arī sistēmisku nespēju piemērot tiesību aktus vai noteikumus, kas atbilstu trešās valsts TIA vai VPS saistībām.

Šajā iedaļā sūdzības iesniedzējs var arī sniegt savu viedokli par to, kādi ir iespējamā pārkāpuma acīmredzamie pamatojošie. Šī informācija var būt svarīga, lai efektīvi vērstos pret iespējamo pārkāpumu.

Šīs iedaļas pēdējie jautājumi atšķiras atkarībā no tā, vai sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka ir pārkāpti BTN noteikumi par TIA vai ir pārkāpta VPS regula. Sūdzības iesniedzējam būtu jāsniedz atbildes tikai uz attiecīgo jautājumu.

3. Pārkāpuma ietekme un nopietnība/smagums

Attiecībā uz jautājumiem saistībā ar TIA/VPS sūdzības iesniedzējam būtu jāsniedz pamatota informācija par iespējamā pārkāpuma ietekmi un nopietnību/smagumu, piemēram, par kaitējumu, kas nodarīts videi vai tirdzniecības partnera darba ņēmējiem, kā arī — ja tāda ir — par aplēsto ekonomisko ietekmi uz ES uzņēmējiem, kuri ar tirdzniecības partneri veic tirdzniecību vai veic tajā investīcijas. Šajā iedaļā vienotais kontaktpunkts cenšas izprast iespējamā pārkāpuma apmēru un to, vai tas ir sistēmisks trešā valstī.

Sūdzības veidlapā sūdzības iesniedzējs tiek aicināts sniegt pēc iespējas plašāku informāciju, lai novērtētu pārkāpuma smagumu. Norādāmās informācijas veids lielā mērā ir atkarīgs no iespējamā pārkāpuma. Tomēr informācijai vajadzētu būt pietiekami detalizētai, lai varētu pienācīgi novērtēt faktus, kas pamato sūdzību.

Šajā saistībā vienotais kontaktpunkts mudina ieinteresētās personas sazināties pirms paziņošanas, lai apspriestu tādus jautājumus kā iesniedzamās informācijas apjoms un agrīnā posmā apzinātu galvenās problēmas (sk. darbības pamatnostādnes).

Attiecībā uz sūdzībām, kas saistītas ar ES un Apvienotās Karalistes Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā iekļautajām saistībām attiecībā uz noteikumu stingrības nemazināšanu un līdzsvara atjaunošanu (387. un 391. pants [“Aizsardzības līmeņa nepazemināšana”], 411. pants [“Līdzsvara atjaunošana”], kas iekļauts XI sadaļā “Vienlīdzīgi apstākļi atvērta un godīgai konkurencei un ilgtspējīgai attīstībai”) būtu jāsniedz papildu ekonomiskā informācija tāpat kā veidlapā par piekļuvi tirgum.

4. Darbības

Sūdzības veidlapā sūdzības iesniedzējs tiek aicināts iesniegt informāciju par to, vai viņam/viņai ir zināms, vai kāds uzņēmums / nozares asociācija / cita struktūra ir lūgusi tiesisko aizsardzību no pasākuma tās valsts iestādēs (tostarp valsts tiesās), kura piemēro pasākumu.

Ja atbilde ir apstiprinoša, sūdzības veidlapā sūdzības iesniedzējam tiek lūgts norādīt:

- i. veiktās darbības veidu;
- ii. iestādi, kurā darbība tika veikta, un
- iii. rezultātu, ja darbība ir pabeigta.

Turklāt sūdzības veidlapā par TIA/VPS sūdzības iesniedzējam tiek lūgts paskaidrot, kāpēc tas uzskata, ka darbība rezultāts nav pietiekams, lai novērstu pārkāpumu; vai kāpēc tas uzskata, ka, īstenojot (vai neīstenojot) rezultātu, nav izdevies novērst pārkāpumu, ko varēja novērst.

Gadījumos, kad paredzētā darbība nav bijusi sekmīga vai trešā valsts nav īstenojusi tās rezultātu, atbilde ir diezgan skaidra. Ja trešā valsts ir īstenojusi labvēlīgu rezultātu, taču tādā veidā, ka tas faktiski nenovērš pārkāpumu, sūdzības iesniedzējam būtu jāsniedz detalizēts paskaidrojums par trešās valsts darbībām.

Lai gan iepriekšēja vai plānota rīcība nav obligāta, lai iesniegtu sūdzību vienotajam kontaktpunktam, svarīga ir visa informācija par šādu rīcību un iespējamajiem rezultātiem. Šī informācija faktiski ļaus vienotajam kontaktpunktam saprast, vai ir veiktas kādas darbības, un sniegs papildu elementus, lai izlemtu, kā efektīvāk vērsties pret trešo valsti.

Papildus iekšzemes procedūrām vienotā kontaktpunkta uzdevums ir arī saprast, vai iespējamajos TIA vai VPS noteikumu pārkāpumos jau ir analizējušas kompetentās starptautiskās uzraudzības vai pārraudzības struktūras un vai ir veikti kādi pasākumi. Ir svarīgi norādīt, ka šo struktūru iepriekšējās darbības nav nepieciešamas, lai iesniegtu sūdzību, tomēr vienotais kontaktpunkts norāda, ka tas ievērojami palīdzētu faktu noskaidrošanā.

Tāpēc sūdzības veidlapā sūdzības iesniedzējs tiek aicināts sniegt detalizētu informāciju par to, kā attiecīgās starptautisko konvenciju uzraudzības vai pārraudzības struktūras (piemēram, Starptautiskā Darba organizācija, Apvienoto Nāciju Organizācija, daudzpusējie nolīgumi vides jomā) izskata iespējamajos pārkāpumus un rīkojas saistībā ar tiem.

5. Ar TIA saistīto sūdzību izskatīšanas indikatīvie termiņi

Izskatot ar TIA saistītas sūdzības, vienotais kontaktpunkts rīkosies, ievērojot šādus termiņus:

- i. 10 darbdienu laikā pēc sūdzības saņemšanas vienotais kontaktpunkts apstiprinās sūdzības saņemšanu;
- ii. 20 darbdienu laikā pēc sūdzības saņemšanas veiks pirmās turpmākās darbības ar sūdzības iesniedzēju; un
- iii. 120 darba dienu laikā pēc sūdzības saņemšanas veiks pirmo lietas novērtējumu, lai noteiktu, vai varētu būt pārkāptas TIA saistības. Minētajā novērtējumā tiks norādīti arī attiecīgie turpmākie pasākumi.

Ja no sūdzības iesniedzēja ir jāsaņem papildu informācija vai ja vienotais kontaktpunkts pieprasa papildu informāciju no starptautiskas starpvaldību organizācijas, kurai ir speciālās zināšanas saistībā ar izmeklēšanu, tas var apturēt 120 darba dienu termiņu. Šādos gadījumos termiņa atskaite atsākas, tiklīdz sūdzības iesniedzējs vai organizācija ir sniegusi pilnīgu informāciju.

Termiņu var apturēt arī tad, ja vienotajam kontaktpunktam ir vajadzīgs vairāk laika, lai

pabeigtu sarežģītu analīzi, vai ja lietas fakti ir mainījušies (piemēram, ir atklāta jauna informācija, kas ietekmē attiecīgā gadījuma novērtējumu). Šādās situācijās vienotais kontaktpunkts pastāvīgi informēs sūdzības iesniedzēju par izmaiņām viņa/viņas gadījuma izskatīšanas laika grafikā.